

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЖД та цивільний захист в АПК

Освітня програма Агрономія

Спеціальність 201 Агрономія

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “23” серпня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	БЖД та цивільний захист в АПК
Освітня програма	Агрономія
Спеціальність	201 Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2/4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо перші інші види, додати)	Лекції – 14 год. Практичні заняття – 16 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/

2. Опис дисципліни

Дисципліна "Безпека життєдіяльності та цивільний захист в АПК" спрямована на формування у здобувачів освіти знань, умінь та навичок для забезпечення безпеки праці, запобігання ризикам, пов'язаним із виникненням небезпек, та організації захисту населення і матеріальних цінностей в умовах надзвичайних ситуацій.

Мета та цілі курсу

Безпека життєдіяльності та цивільний захист в АПК як наукова та навчальна дисципліна має на меті отримання знань, умінь та навичок, найважливіших для виконання професійної діяльності з ризиків, пов'язаних із виникненням небезпек і надзвичайних ситуацій. Вона спрямована на підготовку до вирішення професійних завдань, мінімізації можливих несприятливих наслідків та формування відповідальності за особисту й колективну бездіяльність.

У рамках вивчення дисципліни розглядаються питання ідентифікації наявних небезпек в агропромисловому комплексі, оцінки рівня ризику, прогнозування можливих наслідків надзвичайних подій та розробки ефективних заходів щодо їх попередження. Значна увага приділяється формуванню практичних навичок щодо організації заходів цивільного захисту, управління ресурсами в кризових умовах та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Метою курсу є підготовка фахівців, здатних ефективно діяти в складних умовах, забезпечуючи безпеку працівників, населення та збереження матеріальних і культурних цінностей, з урахуванням особливостей виробничих процесів в агропромисловому комплексі.

Цілі дисципліни "Безпека життєдіяльності та цивільного захисту в АПК"

1. **Формування системного підходу до безпеки:** Забезпечити здобувачів освіти теоретичними знаннями щодо основ безпеки життєдіяльності та цивільного захисту, зокрема в умовах специфіки агропромислового комплексу (АПК).

2. **Ідентифікація та оцінка ризиків:** дізнатися ідентифікаційні загрози у виробничих процесах АПК, оцінити рівень ризику їх виникнення та прогнозувати

можливість слідки.

3. Розробка превентивних заходів: Сприяти засвоєнню методів і технологій з попередженням небезпечних ситуацій, зменшення ризиків та запобігання надзвичайним подіям.

4. Підготовка до надзвичайних ситуацій: Формувати у здобувачів практичні навички організації заходів цивільного захисту, координації дій у кризових умовах та управління ресурсами під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

5. Забезпечення безпеки праці: Розвивати вміння забезпечити безпечні умови праці для працівників АПК, мінімізувати вплив шкідливих факторів та забезпечити охорону здоров'я та життя персоналу.

6. Збереження матеріальних і культурних цінностей: Вчити організацію ефективного захисту майна, природних ресурсів та інфраструктури в умовах надзвичайних ситуацій.

7. Формування відповідальності: Виховувати розуміння важливості особистої та колективної відповідальності за дотримання вимог безпеки та готовності діяти у нестандартних і кризових умовах.

Компетентності

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки, як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність застосовувати знання в практичній ситуації.

ЗК8. Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК10. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

СК9. Здатність управляти комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у конкретних виробничих умовах.

Програмні результати навчання

ПРН16. Організувати результативні і безпечні умови роботи.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Вступ до дисципліни. Основні поняття та завдання безпеки	Ознайомитись із значенням у підготовці фахівців дисциплін. Основні терміни та визначення.	Тести, питання

	життєдіяльності та цивільного захисту в АПК.	Загальні принципи забезпечення безпеки в АПК.	
2.	Потенційні небезпеки в агропромисловому комплексі.	Природні, техногенні, соціальні та екологічні небезпеки. Особливості виробничих ризиків в АПК. Класифікація небезпек та їх вплив на виробничу діяльність.	Питання
3.	Правові основи безпеки життєдіяльності та цивільного захисту.	Законодавство України з питань охорони праці та цивільного захисту. Міжнародні норми і стандарти у сфері безпеки. Відповідальність за порушення норм безпеки.	Тести, питання
4.	Системи управління безпекою на підприємствах АПК.	Основи управління ризиками. Структура системи цивільного захисту на підприємствах. Роль керівників у забезпеченні безпеки працівників.	Тести, питання
5.	Методи ідентифікації та оцінки ризиків.	Аналіз ризиків у виробничих процесах. Моделювання небезпечних ситуацій. Оцінка наслідків аварій та катастроф.	Тести, питання
6.	Профілактичні заходи для запобігання надзвичайним ситуаціям.	Технологічні, організаційні та технічні заходи. Використання сучасних засобів моніторингу. Планування дій у випадку виникнення небезпеки.	Тести, питання
7.	Організація заходів цивільного захисту в АПК.	Структура та функції органів цивільного захисту. Планування та проведення евакуаційних заходів. Організація укриттів та забезпечення захисту.	Питання
8.	Захист працівників і населення у випадках надзвичайних ситуацій.	Основи індивідуального та колективного захисту. Забезпечення медичної допомоги під час НС. Інформаційне забезпечення в умовах кризових ситуацій.	Тести, питання
9.	Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій.	Етапи ліквідації наслідків. Відновлювальні роботи на підприємствах АПК. Використання спеціалізованих технічних засобів.	Тести, питання

10.	Психологічні аспекти безпеки в умовах надзвичайних ситуацій.	Стресові фактори та їх вплив на прийняття рішення. Психологічна підготовка працівників. Комунікація в кризових умовах	Тести, питання
-----	--	---	----------------

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Практичне заняття	25
Самостійна робота	10
Контрольна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Практичні з-тя		4		4		4		4		4		5						25
Самостійна р-та														10				10
Індивідуальні завдання																15		15
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь		4		4		4		4		4		5		10		15	50	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	---	--	---

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<p>1. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник для студентів спеціальностей з природничих, соціально-гуманітарних наук та інформаційно-комунікаційних технологій / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: Каравела, 2021. 268 с.</p> <p>2. В.І. Кошель, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза, О.П. Поплавський. Основи безпеки життєдіяльності і цивільного захисту: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2015. 223 с.</p> <p>3. Безпека життєдіяльності і цивільний захист. Методичні рекомендації до самостійної роботи: Навчально-методичний посібник. / [В.І. Кошель, О.П. Поплавський, Г.П. Сав'юк, Б.С. Дзундза]. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 93 с.</p> <p>4. Безпека життєдіяльності: практикум / Н.Б. Волненко, О.В. Крайнюк, Ю.В. Буц. Х.: ХНАДУ, 2014. 200 с.</p> <p>5. Запорожець О.І. Безпека життєдіяльності. Центр учбової літератури. 2020. 448 с.</p> <p>6. Піскунова Л.Е., Прилипко В.Р., Зубок Т.О. Безпека життєдіяльності. Гельветика. 2019. 456 с.</p> <p>7. Кодекс цивільного захисту України : кодекс України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17</p> <p>8. ДСТУ 3891:2013. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Терміни та визначення основних понять. [На заміну ДСТУ 3891-99; чинний від 2014-01-01]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2013. 20 с.</p> <p>9. Про введення в дію Методики спостережень щодо оцінки радіаційної та хімічної обстановки : наказ МВС України від 27.11.2019 р. № 986. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0083-20#Text</p> <p>10. Барило О.Г. Реагування на надзвичайні ситуації: Навч. посіб. / О.Г. Барило, П.Б. Волянський, С.О. Гур'єв [та ін.] К.: Вид-во «БланкПрес», 2014. 210 с.</p> <p>11. Павлюк В.В. Організація радіаційного і хімічного захисту населення. Навчально-методичний посібник. Рівне, 2017. 130 с.</p> <p>12. Цивільний захист : підручник / А.І. Запорожець, В.О. Михайлюк, Б.Д. Халмурадов та ін. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 264 с.</p> <p>13. Грек А.М., Сакун О.В., Іксариця В.В., Белих І.А., Батуров В.А. Біологічна небезпека (учора, сьогодні, завтра). Український журнал сучасних проблем токсикології. 2012. № 2. URL: http://protox.medved.kiev.ua/index.php/ua/categories/problems/articles/item/30-biological-threat-yesterday-today-tomorrow</p> <p>14. Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій : постанова Кабінету Міністрів України від</p>	

30.10.2013 № 841. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-%D0%BF#Text>

7. Контактна інформація

Кафедра	Лісового і аграрного менеджменту, адреса вул. Галицька 201, каб. 107, (0342) 59-61-66; (0342)59-61-72, https://kag.pnu.edu.ua/ , електронна адреса klam@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Карбівська Уляна Миронівна
Контактна інформація викладача	klam@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету»

	ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuвання_nove2.pdf
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuвання_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	Діяти відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozenie_nnia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf
Додаткові бали	Студент може отримати додаткові бали відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuвання_nove2.pdf
Неформальна освіта	Неформальна освіта зараховується відповідно до Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет

	імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf
--	--

Викладач

Кarbівська У.М.